

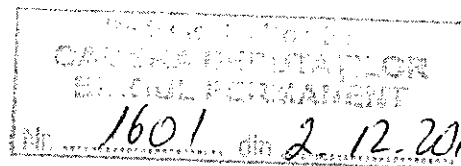
APROBAT

NR. REF. 17. 143

In sedinta Biroului permanent al
Camerei Deputatilor

din data de 2.12.2015
1601

**Parlamentul României
Camera Deputaților**

INFORMARE

**privind participarea la Misiunea de observare a alegerilor
parlamentare anticipate din Republica Turcia**

Ankara, 30 octombrie - 2 noiembrie 2015

În ziua de 1 noiembrie 2015 au avut loc alegeri parlamentare anticipate în Republica Turcia. În acest context, ca urmare a invitației primite din partea guvernului turc, în perioada 30 octombrie - 2 noiembrie a.c., a fost organizată Misiunea Internațională de Monitorizare a acestor alegeri de către Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR), Adunarea Parlamentară a OSCE (AP OSCE) și Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE).

Din partea Camerei Deputaților, la această misiune au participat în calitate de observatori, doamna deputat Rodica Nassar, vicepreședinte al Camerei Deputaților și președinte al Delegației Parlamentului României la AP OSCE, domnul deputat Ionuț Stroe, șeful Delegației Parlamentului României la APCE, și domnul deputat Victor Paul Dobre, membru al delegației AP OSCE.

Misiunea a evaluat conformitatea procesului electoral cu standardele internaționale privind alegerile, respectiv cu angajamentele OSCE și angajamentele Consiliului Europei pentru alegeri democratice, precum și cu legislația din Republica Turcia. Așa cum se menționează în Raportul preliminar al Misiunii Internaționale de Monitorizare a Alegerilor, o apreciere finală cu privire la alegeri depinde și de modul de desfășurare a ultimelor etape ale procesului electoral, inclusiv stabilirea rezultatelor votului, anunțarea rezultatelor finale și soluționarea contestațiilor și reclamațiilor postelectorale. OSCE/ODIHR va elabora un raport final, care va include și recomandări, în termen de aproximativ 8 săptămâni după încheierea procesului electoral. AP OSCE va prezenta raportul privind alegerile parlamentare din Republica Turcia la reuniunea Comisiei Permanente a Adunării, care va avea loc în februarie 2016, cu ocazia Reuniunii de iarnă a AP OSCE. De asemenea, Delegația APCE va prezenta raportul la reuniunea Comisiei Permanente, care avea loc la Sofia în data de 27 noiembrie 2015.

Dl. Ignacio Sanchez Amor (Spania) a fost desemnat de către Președintele în exercițiu al OSCE, Coordonator Special și Șef al Misiunii OSCE de monitorizare pe termen scurt. Dna. Margaretă Cederfelt (Suedia) a condus Delegația AP OSCE, iar dl. Andreas Gross (Elveția) a fost Șeful Delegației APCE. Ambasadorul Geert-Hinrich Ahrens a condus Misiunea Limitată OSCE/ODIHR de monitorizare a alegerilor, detașată din data de 28 septembrie 2015.

Misiunea Internațională a fost formată din 112 observatori din 34 de țări, astfel: 46 de observatori din partea AP OSCE, 31 de reprezentanți din partea APCE și 35 observatori pe termen lung și experți din partea OSCE/ODIHR.

Delegația AP OSCE a monitorizat alegerile în secțiile de vot din Ankara și din împrejurimile orașului, precum și din Istanbul, Erzurum și Izmir. Delegația APCE a avut ca zone de observare secțiile de vot din capitala țării și din împrejurimile acesteia, precum și din Istanbul, Konya și Izmir.

Echipa de observatori din partea AP OSCE formată din doamna deputat Rodica Nassar și domnul deputat Victor Paul Dobre a monitorizat 11 secții de votare din Ankara și din districtul Polatlı, participând la toate etapele procesului de votare, respectiv: deschiderea secției, desfășurarea votării pe parcursul zilei, închiderea secției și numărarea voturilor, întocmirea procesului verbal, precum și afișarea rezultatelor.

Conform planului de desfășurare elaborat de APCE, domnul deputat Ionuț Stroe a avut misiunea de a observa alegerile în zona Ankara, formând echipă cu domnul Imer Aliu, parlamentar macedonean, membru al Delegației Republicii Macedonia la APCE.

Vineri, 5 iunie a.c., a avut loc întâlnirea observatorilor cu șefii Delegațiilor Parlamentare ale OSCE și CE. Programul a continuat cu o masă rotundă la care au participat Ambasadorul Geert-Hinrich Ahrens, Șeful Misiunii Limitate OSCE/ODIHR de observare a alegerilor din Republica Turcia, precum și cu reprezentanții pe domenii specifice ai Misiunii, după cum urmează: dna. Martina Barker-Cigániková, analist politic, dna. Marla Morry, analist legislație, dna. Elma Šehalić, analist media, dl. Konrad Olszewski, analist alegeri, dl. Wayne Pilgrim, analist probleme de securitate.

Ambasadorul Geert-Hinrich Ahrens a prezentat principalele elemente privind evoluțiile recente ale situației politice, precum și principalele caracteristici ale perioadei campaniei preelectorale din Republica Turcia.

Membrii echipei Misiunii au prezentat informații sintetice despre domeniile pe care le-au monitorizat: contextul politic, cadrul legislativ electoral și modalitatea de soluționare a contestațiilor, mass-media, organizarea alegerilor etc. După încheierea dezbaterilor legate de prezentările tematice generale, observatorii au fost instruiți cu privire la procedurile care trebuie urmate în ziua votării.

De asemenea, în cursul aceleiași zile, a fost organizată o reuniune de informare cu reprezentanți ai partidelor politice, la care au participat: dl. Yıldız Seferinoğlu, Partidul Justiției și Dezvoltării (AKP), dl. Erdal Aksünger, consilier șef al președintelui Partidului Republican al Poporului (CHP) și dl. Sirri Süreyya, Partidul Democrat al Poporului (HDP).

Sâmbătă, 6 iunie, participanții s-au întâlnit cu reprezentanți ai presei și respectiv ai societății civile, astfel: dl. Nasuhi Güngör, director departament știri, TRT (televiziunea națională), dl. Arif Tekdal, corespondent la Ankara, cotidianul Today's Zaman, dl. Zeynep Güranlı, reprezentant la Ankara al cotidianului Hurriyet, dl. Ahmet Abakay, președintele Asociației Jurnaliștilor Progresiști, dl. Ali Ünal, reprezentant Ankara, Daily Sabah, dna. Oya Özarlan, președinte, Transparency International, dl. Mehmet Pancaroğlu, reprezentant la Ankara al organizației Vote and Beyond, dna.

Dilek Ertükel, director, NDI, dna. Hatice Kapusuz, președinte al filialei din Ankara a KADER, dna. Feray Salman, coordonator general, Platforma Comună pentru Drepturile Omului.

Aceste reuniuni de informare au permis familiarizarea observatorilor cu situația socială și politică din țară, programele și soluțiile propuse electoratului de candidații partidelor politice, precum și modul de desfășurare a campaniei electorale.

În partea a doua a zilei observatorii AP OSCE s-au întâlnit cu reprezentanții Consiliului Suprem al Radio Televiziunii: dl. İlker Ilgın, vicepreședinte, dl. Emir Miracettin Ulucak, director al Departamentului de monitorizare și evaluare, precum și dnii. Süleyman Demirkan, Hamit Ersoy, și Ersin Öngel, membri.

În ultima parte a sesiunilor de informare, observatorii AP OSCE s-au întâlnit cu analiști din partea Misiunii OSCE/ODIHR care au prezentat informații practice referitoare la zonele repartizate echipelor de monitorizare a alegerilor parlamentare și au răspuns întrebărilor formulate de observatori.

În cadrul sesiunilor de informare, delegația română s-a adresat experților și reprezentanților partidelor politice, solicitând date suplimentare pe teme precum desfășurarea votului în diaspora, variante de coaliții politice după votul din 1 noiembrie și perspective privind modificări în Constituția țării.

În ziua prevăzută pentru alegeri – **duminică, 1 noiembrie 2015**, membrii Misiunii, în echipe de câte doi-trei observatori, au vizitat un număr limitat de secții de votare, urmărind corectitudinea desfășurării procesului electoral de la deschiderea până la închiderea secțiilor (între orele 08:00 și 17:00) și, în continuare, deschiderea urnelor, numărarea voturilor, centralizarea și afișarea rezultatelor la secțiile respective.

În seara zilei de 1 noiembrie a avut loc o reuniune de evaluare (debriefing) la care au participat echipele de observatori și șefii misiunilor de monitorizare.

Luni, 2 noiembrie a.c., a fost organizată o conferință de presă, unde a fost dat publicității Raportul preliminar privind alegerile din 1 noiembrie 2015.

Concluzii preliminare

Alegerile parlamentare anticipate din 1 noiembrie au oferit cetățenilor turci posibilitatea să voteze candidați dintr-un spectru politic larg, dar provocările mediului de securitate, în special în sud-estul țării, precum și numărul mare de incidente violente, inclusiv atacurile asupra membrilor de partid, sediilor și staff-ului de campanie, din perioada campaniei electorale, au obstrucționat procesul electoral.

Libertatea presei rămâne un motiv serios de îngrijorare; presa și jurnaliștii care au avut o atitudine critică la adresa partidului de guvernământ au făcut obiectul presiunilor și intimidărilor pe perioada campaniei.

Mentținerea pragului electoral de 10% impus pentru accederea în Parlament continuă să limiteze pluralismul politic.

Alegerile au fost organizate, în general, în mod profesional. Se remarcă, cu toate acestea, că pentru a spori încrederea în procesul electoral, se impune o mai mare

transparență în ceea ce privește administrația electorală, precum și prevederi clare, atât pentru observatorii naționali, cât și internaționali.

Ultimele două săptămâni ale campaniei electorale au fost marcate de sporirea numărului de arestări, precum și de atacuri asupra membrilor și activiștilor în special din partea Partidului Democrat al Poporului (HDP). Observatorii Misiunii Internaționale au primit rapoarte cu privire la intimidarea alegătorilor și presiunile exercitate pentru a vota anumite forțe politice.

Atacul terorist major cu bombă de la Ankara, din data de 10 octombrie a.c. a afectat în mod semnificativ atmosfera și modul de desfășurare ale campaniei, iar toate partidele politice și-au suspendat activitățile de campanie.

Cadrul legal permite, în general, organizarea de alegeri democratice în mod eficient, dacă este implementat în totalitatea sa. Libertatea de asociere, întrunire și expresie, precum și drepturile electorale sunt într-o anumită măsură restricționate în Constituție și în legislația privind Codul electoral. În particular, faptul că orice insultă la adresa președintelui este considerată infracțiune limitează libertatea de a vorbi și de a participa la campania electorală.

Recomandările formulate cu prilejul alegerilor precedente de către OSCE/ODIHR și APCE pentru reforma legislației, în scopul remedierii unor ambiguități, nu au fost, în general, abordate. Ca aspect pozitiv, se remarcă faptul că, în martie 2014, s-a introdus o dispoziție care reglementează libertatea de a se adresa în campania electorală în orice limbă.

În general, administrația electorală, gestionată de Consiliul Electoral Suprem (CES) format din judecători, a asigurat organizarea și desfășurarea alegerilor de o manieră profesionistă. Deși calendarul electoral a fost scurtat, CES a respectat termenele limită stabilite. CES a decis că este posibilă organizarea alegerilor în zonele afectate de violență, precizând că relocarea secțiilor de vot în alte locuri nu se află în concordanță cu legea electorală.

La alegeri au participat 8 426 de candidați din partea a 16 partide politice și 21 de candidați independenți, oferind, astfel, o varietate largă de opțiuni. Cu toate acestea, restricțiile de a candida impuse celor care nu și-au îndeplinit serviciul militar obligatoriu sau care au fost condamnați pentru diferite fapte, inclusiv infracțiuni minore, sunt incompatibile cu dreptul fundamental de a candida, așa cum este stipulat în mai multe documente internaționale, inclusiv paragraful 7.5 din Documentul OSCE de la Copenhaga din anul 1990.

Aproximativ 54 milioane de alegători au fost înregistrați pentru a vota în Turcia, iar aproximativ 2,9 milioane pentru a vota în afara țării.

Peisajul mediatic este foarte variat. Cu toate acestea, o serie de restricții legislative în materie de libertate de expresie rămân în vigoare. Prin anchetele demarate asupra jurnaliștilor și organelor de presă pentru acuzații legate de terorism și defăimarea președintelui, blocarea web-site-urilor, precum și eliminarea câtorva posturi de televiziune la furnizorii de servicii digitale și închiderea unor organe de presă importante au redus accesul alegătorilor la pluralitatea punctelor de vedere și la informație.

Lipsa dreptului la recurs în legătură cu deciziile CES constituie o provocare pentru separarea puterilor și limitează accesul la soluționări juridice în chestiuni electorale. Recenta decizie a Curții Constituționale potrivit căreia deciziile CES nu pot fi revizuite, chiar și pentru violări ale drepturilor și libertăților fundamentale restricționează în continuare posibilitatea factorilor implicați de a obține reparații juridice.

Femeile au avut un rol activ în timpul campaniei electorale, deși rămân slab reprezentate în viața politică. În timp ce Constituția garantează egalitatea de gen, nu există obligații speciale pentru partide de a nominaliza candidați femei. Ca semnal pozitiv, unele partide au implementat sistemul de cote și au introdus măsuri pozitive pentru stimularea participării femeilor. În general, aproximativ 24% din candidații pe listele partidelor sunt femei. Mai puțin de 6% din membrii autorităților electorale districtuale sunt femei, iar 27% din membrii autorităților de la nivelul provinciilor sunt femei.

Legea nu stabilește drepturi pentru observatorii din partea cetățenilor ne-membri de partid și pentru observatorii internaționali, așa cum este stipulat în paragraful 8 din Documentul OSCE de la Copenhaga, din anul 1990, în Codul de Bune Practici și în recomandările precedente formulate de Adunarea Parlamentară a CE. Grupuri ale societății civile au fost implicate în mod activ pe perioada campaniei, dar, ca urmare a constrângerilor legislative, și-au înregistrat observatorii din partea partidelor politice.

Ziua de vot a fost, în general, caracterizată printr-o atmosferă pașnică. Într-un număr limitat de secții de vot vizitate de observatorii internaționali, ziua alegerilor a fost organizată în mod eficient. În 7 secții, observatorilor internaționali li s-a cerut să plece și în câteva cazuri observatorilor cetățeni turci, înregistrați din partea partidelor politice, li s-a refuzat accesul. Procesul de numărare a voturilor a fost transparent și bine organizat. Înregistrarea voturilor în procesele verbale a fost evaluată ca fiind ordonată și eficientă.

Constatări preliminare

În data de 24 august a.c., ca urmare a eșuării negocierilor coaliției, președintele a anunțat organizarea alegerilor parlamentare anticipate pentru data de 1 noiembrie. Ultimele alegeri parlamentare au avut loc în 7 iunie 2015. Pentru prima dată, din anul 2002, Partidul Justiției și Dezvoltării (AKP) nu a obținut majoritatea absolută în Marea Adunare Națională a Republicii Turcia (Parlamentul) și nu a putut să formeze un guvern monocolor. Partidul Democrat al Poporului (HDP) a intrat pentru prima dată în Parlament. Cele 550 de locuri ale Parlamentului până la votul din 1 noiembrie au fost ocupate astfel: 258 membri din partea AKP, 131 de membri din partea Partidului Republican al Poporului (CHP), 80 de membri din partea HDP, 79 de membri din partea Partidului Mișcării Naționaliste (MHP) și 2 independenți.

După o pauză de 2 ani, confruntările dintre forțele de securitate turce și membrii PKK s-au reluat în iulie 2015. După un atac cu bombă în Suruc, în data de 20 iulie, care s-a soldat cu 32 de morți și 104 răniți, a urmat sporirea atacurilor teroriste și a ostilităților.

Legislația în domeniul electoral poate favoriza, în general, organizarea unor alegeri democratice, dacă este implementată în ansamblul său și în mod eficient. Cadrul legal a rămas în mare măsură nemodificat de la ultimele alegeri parlamentare din anul 2011, o serie de recomandări formulate anterior de OSCE/ODIHR și APCE rămânând nesoluționate. Alegerile au fost reglementate inițial de Constituția din 1982,

Legea privind prevederile de bază în materie de alegeri și Registrul alegătorilor din 1961, Legea privind alegerile parlamentare din 1983 și Legea privind partidele politice din 1983. Reglementările și deciziile formulate de Consiliul Electoral Suprem, care sunt parte a legislației în materie, nu completează suficient cadrul legislativ într-o serie de chestiuni cheie, inclusiv acreditarea observatorilor din partea partidelor politice. Unele decizii ale Consiliului Electoral Suprem depășesc competențele sale în materie de reglementare, lipsind temeiuri legale clare, nerespectând legislația sau interpretând-o într-o manieră care vine în contradicție cu principiile democratice.

Constituția adoptată în timpul conducerii militare, garantează drepturile fundamentale și pre-eminența legislației internaționale asupra legislației naționale, cu toate că se concentrează pe interdicții și limitări în sensul protecției statului și mai puțin pe garantarea drepturilor și libertăților. Egalitatea de gen este garantată, dar nu și drepturile grupurilor etnice. Libertatea de asociere, de întrunire și de expresie, precum și unele drepturi electorale sunt restricționate excesiv în Constituție și în cadrul general legislativ.

În particular, fapta de a-l defăima pe președinte constituie infracțiune, limitând astfel libertatea de a vorbi și de a desfășura campania electorală.

Membrii Parlamentului sunt aleși pentru un mandat de 4 ani, în cadrul unui sistem proporțional, în 85 de circumscripții electorale, din rândul candidaților înscrși pe listele partidelor politice și a candidaților independenți. Redistribuirea locurilor s-a făcut de către Consiliul Electoral Suprem la începutul anului 2015, pe baza statisticilor referitoare la distribuția actuală a populației.

Partidele politice trebuie să îndeplinească cerințe foarte clare pentru a putea participa la alegeri, inclusiv depunerea unei liste complete a candidaților și existența unor structuri organizaționale în cel puțin o jumătate din provincii. Nu sunt acceptate liste comune de candidați.

Pentru a accede în Parlament, un partid politic trebuie să depășească pragul național electoral de 10% voturi valabil exprimate. Pragul electoral face obiectul dezbaterilor publice. În decembrie 2014, Partidul Republican al Poporului (CHP) a formulat o inițiativă legislativă prin care se propunea reducerea pragului la 3%, dar această inițiativă nu a fost adoptată. În anul 2014, trei partide neparlamentare au înaintat, separat, petiții Curții Constituționale, în scopul revizuirii acestui prag electoral. Curtea a respins aceste petiții pe motiv că legislația nu poate face subiectul unor petiții individuale. OSCE/ODIHR, APCE și Curtea Europeană a Drepturilor Omului au recomandat anterior ca acest prag să fie diminuat pentru a favoriza pluralismul politic.

Alegerile au fost gestionate, în general, într-o manieră profesionistă. De la data la care au fost anunțate alegerile, CES a adoptat peste 450 de decizii, iar marea majoritate a deciziilor importante au fost disponibile on-line. Reuniunile CES și ale consiliilor electorale inferioare nu au fost publice pentru presă și observatorii internaționali, ceea ce a limitat transparența administrației electorale.

Administrația electorală este structurată pe 4 niveluri: Consiliul Electoral Suprem, 81 de Consilii Electorale ale Provinciilor, 1 067 de Consilii Electorale Districtuale și 175006 secții de vot. Consiliul Electoral Suprem este permanent - 11 membri ai organismului fiind judecători, aleși pentru un mandat de 6 ani; consiliul deține responsabilitatea și autoritatea generală în ceea ce privește gestionarea alegerilor. Conform legislației în vigoare, patru dintre partidele politice cu cele mai multe voturi la

alegerile precedente au desemnat reprezentanți fără drept de vot în Consiliul Electoral Suprem.

Consiliul Electoral Suprem a tipărit un număr de aproximativ 74 milioane de buletine de vot. Acest număr a fost determinat luând în considerare prevederile legale și experiența alegerilor anterioare. Legea prevede că numărul buletinelor de vot tipărite nu trebuie să depășească cu mai mult de 15% numărul alegătorilor înregistrați. De asemenea, legea stipulează că fiecare secție de vot trebuie să dispună de un număr maxim de 400 de buletine de vot.

Votul în străinătate a fost organizat în 54 de state, în perioada 8 – 25 octombrie 2015. Mai mult, alegătorii înregistrați în afara țării au avut posibilitatea de a vota la punctele vamale, până pe data de 1 noiembrie. Aproximativ 1,2 milioane de cetățeni au votat în afara țării. Ca urmare a participării masive la vot, CES a decis extinderea programului de vot în ultimele două zile. Buletinele de vot primite de la secțiile de vot din afara țării au fost transportate în centrul orașului Ankara, iar buletinele de vot de la punctele vamale au fost transportate la cel mai apropiat Consiliu Electoral Districtual.

În general, sistemul de înregistrare a alegătorilor este bine administrat. Numărul aproximativ al alegătorilor eligibili a fost de 54 milioane și 2,9 milioane în afara țării. Cetățenii în vârstă de peste 18 ani au drept de vot, cu excepția militarilor în termen, elevilor din școlile militare și persoanelor condamnate pentru diferite infracțiuni săvârșite cu intenție, indiferent de natura infracțiunii.

Alegătorii votează acolo unde își au reședința, cu excepția membrilor secțiilor de vot și a polițiștilor aflați în misiune la secții. Potrivit legislației, votul este obligatoriu pentru alegerile parlamentare, cu toate acestea nu există dispoziții referitoare la vot în cazul persoanelor aflate în spital, a femeilor din adăposturi sau a lucrătorilor sezonieri.

Pot candida cetățenii cu vârsta peste 25 de ani, care au capacitate juridică și educație primară. Nu pot candida cetățenii bărbați care nu și-au îndeplinit serviciul militar obligatoriu, cei cărora le este interzis să ocupe o funcție publică sau care au fost condamnați pentru infracțiuni, chiar dacă au fost grațiați.

Campania electorală oficială, care a început în data de 22 octombrie și s-a încheiat în data de 31 octombrie, ora 18.00, a fost deosebit de activă, cu numeroase activități organizate în aer liber, utilizate în mod deosebit de candidații care s-au folosit de *social media*. Candidații s-au polarizat, de o parte partidul la guvernare, de cealaltă parte ceilalți candidați, constatându-se deseori, în campanie, o retorică provocatoare. Mediul de campanie s-a remarcat prin implicarea activă a candidaților pe teme de interes, implicând un număr important de alegători în evenimentele desfășurate în cadrul campaniei. Campania a devenit foarte vizibilă în ultimele două zile.

În total, Misiunea limitată OSCE/ODIHR de monitorizare a alegerilor a observat 16 evenimente din campania electorală. Temele de campanie abordate au vizat: situația socio-economică, procesul de pace și campania împotriva terorismului. Au fost semnalate și numeroase atacuri asupra candidaților și sediilor partidelor politice, unele dintre aceste evenimente soldându-se și cu pierderi de vieți omenești, culminând cu atacul terorist cu bombă din data de 10 octombrie, de la Ankara. Poliția a demarat anchete în toate aceste situații.

Finanțarea partidelor din partea statului este distribuită anual, proporțional, partidelor care au primit cel puțin 3% din voturi la ultimele alegeri parlamentare.

Legislația nu conține reglementări suficiente privind finanțarea partidelor și campaniei. Ea conține numai câteva restricții legate de valoarea și natura donațiilor. Partidele politice au obligația de a declara fondurile utilizate în campanie numai prin rapoartele financiare anuale ale partidelor, care sunt depuse la Curtea Constituțională. Donațiile și cheltuielile partidelor și candidaților pe durata campaniei nu sunt informații publice.

Constituția și legislația în materie nu garantează suficient libertatea de expresie. În particular, prevederile neclare din legea antiterorismului și din legea presei, precum și prevederile legate de ofensele la adresa președintelui au fost aplicate în mod excesiv în perioada electorală. Presa s-a implicat activ în campania electorală, prin transmisiuni audio-vizuale și articole în presa scrisă, deși există încă restricții în legislație. Presa care a avut o atitudine critică față de partidul aflat la putere s-a confruntat cu presiuni tot mai numeroase și cu intimidări din partea persoanelor publice și a factorilor politici.

Consiliul Suprem al Radioteleviziunii (RTSC) veghează la respectarea reglementărilor în materie. Modul aparent partizan de funcționare a RTSC a determinat creșterea preocupării în ceea ce privește transparența și independența sa. Rezultatele monitorizării OSCE/ODIHR au arătat că acoperirea activităților electorale a fost polarizată: trei din cele cinci televiziuni care au fost monitorizate, inclusiv televiziunea publică, TRT1, au alocat timp semnificativ partidului de guvernământ, difuzând, de asemenea, marea majoritate a reclamelor politice plătite. Președintele s-a bucurat de o mediatizare excesivă, de care a beneficiat partidul aflat la putere.

Femeile au avut un rol activ în campanie, cu toate că sunt sub-reprezentate în viața politică. Constituția garantează egalitatea de gen, dar partidele politice nu au obligația din punct de vedere legal să nominalizeze femei candidat. S-a constatat un aspect pozitiv, și anume că unele partide au implementat un sistem de cote. În general, 24% din candidații pe listele partidelor sunt femei.

Observatorii internaționali au fost acreditați la aceste alegeri. Legea nu creează baza legală pentru implementarea eficientă a dispozițiilor din Documentul OSCE de la Copenhaga, a recomandărilor formulate anterior de APCE, precum și a dispozițiilor din Codul de Bune Practici. Două grupuri de observatori ale cetățenilor nu au primit acreditare din partea Consiliului Suprem Electoral.

În numărul limitat de secții vizitate, observatorii internaționali au constatat că ziua scrutinului a fost bine organizată. Pentru a-și putea îndeplini rolul cheie care le revine, majoritatea observatorilor cetățenilor s-au înregistrat din partea partidelor politice și au fost prezenți în majoritatea secțiilor vizitate. Procesul de numărare și înregistrare a voturilor a fost considerat în general transparent, deși s-au observat importante erori din punct de vedere procedural. În unele locuri, s-a refuzat accesul observatorilor internaționali.

Declarații din cadrul conferinței de presă

“Deși cetățenii turci au avut de ales candidați dintr-un spectru politic larg în aceste alegeri foarte polarizate, diminuarea rapidă a numărului de canale media și restrângerea libertății de expresie au reprezentat îngrijorări justificate, care în cele din urmă au afectat procesul electoral,” a declarat dl. Ignacio Sanchez Amor, Coordonator Special și Șef al Misiunii OSCE de monitorizare pe termen scurt. “Atacurile fizice asupra membrilor de partid, precum și preocupările serioase în ceea ce privește

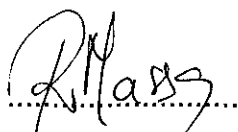
securitatea, în special în sud-estul țării, au impus în continuare restricții în desfășurarea campaniei.”

“Din păcate, campania pentru aceste alegeri s-a caracterizat prin nedreptate și, în mare măsură, prin teamă” a precizat dl. Andreas Gross, Șef al Delegației APCE. “În lumina acestor aspecte constatate, este cu atât mai vital ca președintele să acționeze în favoarea unui proces politic inclusiv, care să abordeze problemele cu care se confruntă Turcia, asigurându-se că toate vocile, inclusiv ale celor care au pierdut aceste alegeri, sunt auzite.”

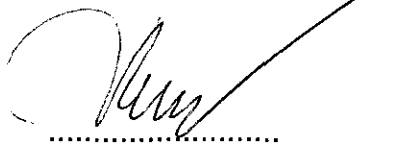
“Violențele care s-au petrecut în partea kurdă din sud-estul țării a avut un impact puternic asupra acestor alegeri, iar recente atacuri și arestările membrilor de partid și ale activiștilor, preponderent din partea HDP, constituie un factor preocupant, dat fiind faptul că au împiedicat desfășurarea campaniei,” a menționat dna. Margareta Cederfelt, Șefa delegației AP OSCE. “Pentru ca un proces electoral să fie cu adevărat democratic, candidații trebuie să simtă că pot face campanie, iar alegătorii pot vota într-un mediu sigur.”

“Încă o dată, evaluarea noastră, bazată pe observațiile noastre, din ultimele cinci săptămâni nu este pur și simplu alb și negru, pentru că au fost și aspecte pozitive și deficiențe” a spus Ambasadorul Geert-Hinrich Ahrens, Șeful Misiunii Limitate OSCE/ODIHR de monitorizare a alegerilor. “Îmi exprim speranța că autoritățile relevante vor lua în considerare mesajul din declarația de azi, precum și raportul final al ODIHR cu privire la aceste alegeri și se va angaja în implementarea substanțială a recomandărilor pe care acest raport final le va formula.”

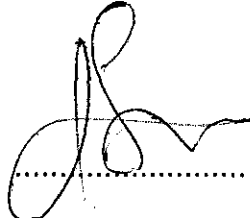
Deputat Rodica Nassar

Deputat Victor Paul Dobre

Deputat Ionuț Stroe

Redactat: Irina Alecu, consilier parlamentar DGAE